KOP
581

003 **Nazwisko** KOWALEWSKA **Imiona** Regina **lat życia** 90

004 **Pseudonim**

006 **z domu** Orzech **Rodzice** Eli i Zajfla

008 **Data urodzenia** 2.07.1909 **Miejscowość** WARSZAWA

010 **Data śmierci** 14.08.1999 **Miejscowość** Londyn

012 **~~Pogrzeb~~/Spopielenie** **Adres Cmentarza**

Nr. grobu

026 **Źródła:**

wspomnienia: Dziennik Polski 30.8.1999

Biuletyn Informacyjny ZASP nr.2, sezon 99/2000

Nekrolog Dziennik Polski 23,25/2/.8.1999

Ankieta Tydzień Polski 21.8.99/2/ i 28.8.99

Lista Stowarzyszenia

Grodziska

Suchecitz

Inne

Biuletyn Informacyjny ZASP nr 2/15, sezon 99/2000

REGINA KOWALEWSKA 1909 - 1999

Regina Kowalewska z domu Orzech, reżyser i twórca Teatru dla Dzieci i Młodzieży „Syrena" w Londynie, urodziła się 22 VII 1909 roku w Warszawie. W czasach gimnazjalnych poznała Lucjusza Komarnickiego, który w latach 1923-26 prowadził w Warszawie młodzieżowy zespół teatralny „Muza". Komarnicki, pionier nowoczesnej stylistyki, autor wielu publikacji, jak: *Teatr szkolny* i *Czarodziejstwa teatru*, miał decydujący wpływ na wybór studiów Kowalewskiej. Po ukończeniu warszawskiej polonistyki podjęła w 1937 studia reżyserskie u Leona Schillera w warszawskim PIST-cie. Na jej roku byli m.in.: Ziemowit Karpiński i Kazimierz Rudzki. W 1937 roku poślubiła kolegę z polonistyki, Janusza Kowalewskiego, który po wojnie był znanym w Londynie prozaikiem i krytykiem literackim.

W czasie wojny Kowalewscy znaleźli się w Rosji Sowieckiej. Ona spędziła pięć lat na Syberii, jemu udało się wstąpić do Armii Andersa i szlakiem 2 Korpusu dotrzeć w 1946 roku do Wielkiej Brytanii. W tym samym roku Kowalewska wróciła do Polski, zamieszkała w Łodzi i kontynuowała reżyserię w łódzkiej szkole teatralnej, nadal pod kierunkiem Schillera. W 1947 roku otrzymała stypendium na studia w Paryżu, gdzie po latach rozłąki spotkała męża i przeniosła się z nim do Londynu.

W Londynie dla Kowalewskiej zaczął się ponad półwieczny okres pracy artystycznej i społecznej na emigracji. Od początku była członkiem ZASP-u za Granicą i związała się z Teatrem Polskim ZASP. W 1955 roku wystąpiła, obok Leopolda Kielanowskiego, jako współautorka scenariusza i inscenizacji *Pana Tadeusza* Mickiewicza. W tym głośnym przedstawieniu wystąpiła w roli Telimeny – Maria Modzelewska. W 1956 roku, w reżyserii Kowalewskiej, odbyła się prapremiera sztuki Edwarda Chudzyńskiego *Wodewil Warszawski*. Ale głównym jej celem i pasją była scena dla młodego widza. Dzięki pomocy członków Komisji Zjednoczenia Polskiego w Wielkiej Brytanii, ZASP-u za Granicą, Polskiej Macierzy Szkolnej, Zrzeszenia Nauczycielstwa Polskiego oraz Związku Harcerstwa Polskiego doprowadziła do utworzenia Teatru dla Dzieci i Młodzieży „Syrena".

Na otwarcie teatru, 1 lutego 1959 roku, wystawiła *Przygody kota w butach* Januszewskiej, z Władą Majewską w roli Kota. Większość przedstawień, do roku 1984 włącznie, reżyserowała osobiście, m.in.: *Zaczarowane noce* (o młodym Chopinie) Mieczysława Lisiewicza, *Śluby panieńskie* Fredry, *Trzewiczki szczęścia* Benedykta Hertza, *Paziowie Króla Zygmunta* Antoniny Domańskiej, *Pastorałkę* Leona Schillera, *Balladynę* Słowackiego, *Jesienny deszcz* (o powstaniu warszawskim) Marty Reszczyńskiej-Stypińskiej oraz *Marcelino, chleb i wino* José Sanchez Silvy (we współpracy z mężem Januszem). Bardzo ceniła te dwa ostatnie przedstawienia i włączyła je do uroczystego wieczoru, 29 stycznia 1983 roku, z okazji czterdziestolecia ZASP-u za Granicą.

W połowie lat osiemdziesiątych, z powodu choroby, wycofała się z pracy reżyserskiej. W uznaniu Jej zasług została odznaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi, a z rąk Prezydenta RP na Uchodźstwie, Edwarda Raczyńskiego, otrzymała Order Polonia Restituta.

Kowalewska chętnie wracała do pierwszej rozmowy z Leonem Schillerem, kiedy wyznała, że marzy jej się teatr dla dzieci. Usłyszała wówczas: *My pani powiemy wszystko, co wiemy o teatrze, a pani nam powie, jak powinien ten teatr dla dzieci wyglądać.* Po wielu latach pracy organizacyjnej i reżyserskiej wypowiedziała się w albumie *Syrena nad Tamizą*. Jest to obszernie udokumentowana i bogato ilustrowana historia „Syreny", którą w roku 1990 wydała Polska Fundacja Kulturalna w Londynie. W sierpniu tego samego roku książkę otrzymał Bohdan Korzeniewski, który w przedwojennym PIST-cie uczył Kowalewską historii teatru. W liście do Kowalewskiej Korzeniewski napisał: *Zrobiła mi Pani wielką przyjemność, przesyłając „Syrenę nad Tamizą". Znałem Pani wytrwałą i dzielną robotę teatralną z opowieści Leopolda Kielanowskiego i Tymona Terleckiego, ale dopiero książka odsłoniła mi w pełni, ile nieugiętej energii skrywa się w Pani niedużej figurze. Zapamiętałem Panią z rozmów przed Pani wyjazdem z kraju i cieszę się, że udało się Pani dokonać wszystkiego, co Pani zamierzała. Mało kto zdoła Pani dorównać, może być Pani z siebie dumna. Gdyby Pani odwiedzała Tymona po jego ciężkich przejściach chorobowych – tak szczęśliwie pokonanych – to proszę wraz z pozdrowieniami podzielić się moją radością, że wśród ludzi pracujących dla polskiej kultury polskiej w najtrudniejszych warunkach znalazła się absolwentka warszawskiego Wydziału Reżyserii.*

Regina Kowalewska była członkiem Międzynarodowego Stowarzyszenia Teatrów dla Dzieci i Młodzieży – ASSITEJ (L'Association Internationale du Théâtre des Enfants et des Jeunes). Brała czynny udział w międzynarodowych konferencjach z ramienia sekcji brytyjskiej, w czerwcu 1990 roku została jej członkiem honorowym. W grudniu tego samego roku, uchwałą polskich władz stowarzyszenia, została Prezesem Honorowym Polskiego Ośrodka ASSITEJ.

W kwietniu 1995 roku odbył się jubileusz trzydziestopięciolecia Teatru „Syrena". Regina Kowalewska zmarła w Londynie 14 sierpnia 1999 roku, kilkanaście dni po dziewięćdziesiątej rocznicy urodzin.

KAZIMIERZ ANDRZEJ WYSIŃSKI

...12, w środę 1 września 1999 r. o godz. 14.15,
...astąpi spopielenie w Mortlake Crematorium.
O czym zawiadamia
SYN MICHAŁ
SYNOWA SONAM

...gnają Ją z głębokim żalem
...Ł TEATRU „SYRENA"
...czne za wiele radosnych przeżyć
...IE NA SCENIE I NA WIDOWNI

ski, który w przedwojennym PIS[illegible]cie
uczył Kowalewską historii teatru. W liście
do Kowalewskiej Korzeniewski napisał:
*Zrobiła mi Pani wielką przyjemność, prze-
syłając „Syrenę nad Tamizą". Znałem Pa-
ni wytrwałą i dzielną robotę teatralną*
z opowieści Leopolda Kielanowskiego

D.P. 21.8.99

Zmarła Regina Kowalewska

W ub. sobotę w Kingston Hospital zmarła Regina Kowalewska – założycielka i wieloletnia zasłużona reżyserka teatru dla dzieci „Syrena", na którym wychowały się pokolenia polskiej młodzieży urodzonej w Wielkiej Brytanii. Przeżyła 90 lat.

D.P. 23.8.99

Ś. † P.

REGINA KOWALEWSKA

Przed czterdziestu laty założyła Teatr dla Dzieci i Młodzieży „Syrena",
była jego duszą, kierownikiem artystycznym i reżyserem
dopóki pozwalało Jej zdrowie.
Zmarła 14 sierpnia 1999 r. w wieku 90 lat.

Żegnają Ją z głębokim żalem

ZESPÓŁ TEATRU „SYRENA"

oraz wdzięczne za wiele radosnych przeżyć

DZIECI POLSKIE NA SCENIE I NA WIDOWNI

2438

D.P. 25.8.99.

Ś. † P.

REGINA KOWALEWSKA

wdowa po śp. Januszu
ukochana Matka i Teściowa
Urodzona 2 lipca 1909 r. w Warszawie
zmarła 14 sierpnia 1999 r. w Londynie
Przez 25 lat kierowniczka i reżyserka polskiego teatru dla dzieci „Syrena".
Odznaczona Orderem Polonia Restituta
za działalność artystyczną na Emigracji.
Msza św. żałobna zostanie odprawiona w kościele św. A. Boboli, 1
Leysfield Road, London W12, w środę 1 września 1999 r. o godz. 14.15,
po czym o godz. 15.30 nastąpi spopielenie w Mortlake Crematorium.

O czym zawiadamia

SYN MICHAŁ
I SYNOWA SONAM

2434

D.P. 25.8.99.

Ś. † P.

REGINA KOWALEWSKA

Wybitna reżyserka, założycielka, przez 25 lat kierownik artystyczny
teatru polskiego dla dzieci „Syrena".
Odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Polonia Restituta
oraz nagrodzona Złotym Medalem Kongresu Kultury Polskiej
na Obczyźnie za działalność artystyczną i zasługi dla rozwoju polskiej
kultury dla dzieci i młodzieży.
Urodzona w Warszawie, zmarła 14 sierpnia 1999 r. w Londynie.

Drogą Koleżankę żegnamy z największym smutkiem i żalem

ZWIĄZEK ARTYSTÓW SCEN POLSKICH
ZA GRANICĄ

Msza św. żałobna zostanie odprawiona w kościele św. Andrzeja Boboli,
w środę 1 września 1999 r. o godz. 14.15, po czym o godz. 15.30
nastąpi spopielenie w Mortlake Crematorium.

8544

Odznaczona Orderem Polonia Restituta
za działalność artystyczną na Emigracji.
Msza św. żałobna zostanie odprawiona w kościele św. A. Boboli, 1
Leysfield Road, London W12, w środę 1 września 1999 r. o godz. 14.15,
po czym o godz. 15.30 nastąpi spopielenie w Mortlake Crematorium.

O czym zawiadamia

SYN MICHAŁ
I SYNOWA SONAM

2434

Żegnają Ją z głębokim żalem

ZESPÓŁ TEATRU „SYRENA"

oraz wdzięczne za wiele radosnych przeżyć

DZIECI POLSKIE NA SCENIE I NA WIDOWNI

2438

ski, który w przedwojennym PIS[illegible] uczył Kowalewską historii teatru. W liście do Kowalewskiej Korzeniewski napisał: *Zrobiła mi Pani wielką przyjemność, przesyłając „Syrenę nad Tamizą". Znałem Pani wytrwałą i dzielną robotę teatralną* [illegible] *opowieści Leopolda Kielanowskiego*

T.P. 21.8.99.

Zmarła Regina Kowalewska

W ub. sobotę w Kingston Hospital zmarła Regina Kowalewska – założycielka i wieloletnia zasłużona reżyserka teatru dla dzieci „Syrena", na którym wychowały się pokolenia polskiej młodzieży urodzonej w Wielkiej Brytanii. Przeżyła 90 lat.

T.P. 21.8.99. Ś.†P.

REGINA KOWALEWSKA

wdowa po śp. Januszu
ukochana Matka i Teściowa
Urodzona 2 lipca 1909 r. w Warszawie
zmarła 14 sierpnia 1999 r. w Londynie
Przez 25 lat kierowniczka i reżyserka polskiego teatru dla dzieci „Syrena".
Odznaczona Orderem Polonia Restituta
za działalność artystyczną na Emigracji.
Msza św. żałobna zostanie odprawiona w kościele św. A. Boboli, 1 Leysfield Road, London W12, w środę 1 września 1999 r. o godz. 14.15, po czym o godz. 15.30 nastąpi spopielenie w Mortlake Crematorium.

O czym zawiadamia
SYN MICHAŁ
I SYNOWA SONAM

2434

Żegnają Ją z głębokim żalem
ZESPÓŁ TEATRU „SYRENA"
oraz wdzięczne za wiele radosnych przeżyć
DZIECI POLSKIE NA SCENIE I NA WIDOWNI

2438

D.P. 25.8.99. Ś.†P.

REGINA KOWALEWSKA

Wybitna reżyserka, założycielka, przez 25 lat kierownik artystyczny teatru polskiego dla dzieci „Syrena".
Odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Polonia Restituta oraz nagrodzona Złotym Medalem Kongresu Kultury Polskiej na Obczyźnie za działalność artystyczną i zasługi dla rozwoju polskiej kultury dla dzieci i młodzieży.
Urodzona w Warszawie, zmarła 14 sierpnia 1999 r. w Londynie.

Drogą Koleżankę żegnamy z największym smutkiem i żalem

ZWIĄZEK ARTYSTÓW SCEN POLSKICH ZA GRANICĄ

Msza św. żałobna zostanie odprawiona w kościele św. Andrzeja Boboli, w środę 1 września 1999 r. o godz. 14.15, po czym o godz. 15.30 nastąpi spopielenie w Mortlake Crematorium.

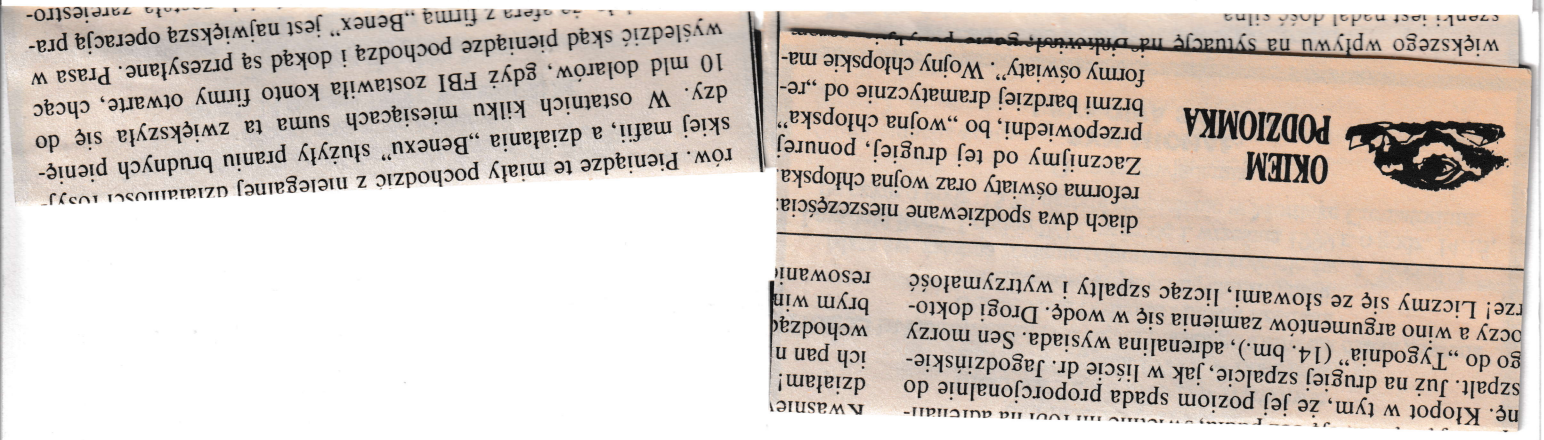
8544

ski, który w przedwojennym PIS[illegible]cie uczył Kowalewską historii teatru. W liście do Kowalewskiej Korzeniewski napisał: *Zrobiła mi Pani wielką przyjemność, przesyłając „Syrenę nad Tamizą". Znałem Pani wytrwałą i dzielną robotę teatralną* [illegible] *opowieści Leopolda Kielanowskiego*

T.P. 21.8.99.

Zmarła Regina Kowalewska

W ub. sobotę w Kingston Hospital zmarła Regina Kowalewska – założycielka i wieloletnia zasłużona reżyserka teatru dla dzieci „Syrena", na którym wychowały się pokolenia polskiej młodzieży urodzonej w Wielkiej Brytanii. Przeżyła 90 lat.

OKIEM PODZIOMKA

diach dwa spodziewane nieszczęścia: reforma ośwaty oraz wojna chłopska. Zacznijmy od tej drugiej, ponurej przepowiedni, bo „wojna chłopska" brzmi bardziej dramatycznie od „reformy ośwaty". Wojny chłopskie ma-

ne. Kłopot w tym, że jej poziom spada proporcjonalnie do szpalt. Już na drugiej szpalcie, jak w liście dr. Jagodzińskiego do „Tygodnia" (14. bm.), adrenalina wysiada. Sen morzy a wino argumentów zamienia się w wodę. Drogi doktorze! Liczmy się ze słowami, liczące szpalty i wytrzymałość

D.P. 25.8.99. Ś. † P.

REGINA KOWALEWSKA

Wybitna reżyserka, założycielka, przez 25 lat kierownik artystyczny teatru polskiego dla dzieci „Syrena".
Odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Polonia Restituta oraz nagrodzona Złotym Medalem Kongresu Kultury Polskiej na Obczyźnie za działalność artystyczną i zasługi dla rozwoju polskiej kultury dla dzieci i młodzieży.
Urodzona w Warszawie, zmarła 14 sierpnia 1999 r. w Londynie.

Drogą Koleżankę żegnamy z największym smutkiem i żalem

ZWIĄZEK ARTYSTÓW SCEN POLSKICH ZA GRANICĄ

Msza św. żałobna zostanie odprawiona w kościele św. Andrzeja Boboli, w środę 1 września 1999 r. o godz. 14.15, po czym o godz. 15.30 nastąpi spopielenie w Mortlake Crematorium.

8544

D.P. 28.8.99.
J.P.

Ś. † P.

REGINA KOWALEWSKA

Przed czterdziestu laty założyła Teatr dla Dzieci i Młodzieży „Syrena", była jego duszą, kierownikiem artystycznym i reżyserem dopóki pozwalało Jej zdrowie.
Zmarła 14 sierpnia 1999 r. w wieku 90 lat.

Żegnają Ją z głębokim żalem

ZESPÓŁ TEATRU „SYRENA"

oraz wdzięczne za wiele radosnych przeżyć

DZIECI POLSKIE NA SCENIE I NA WIDOWNI

2438